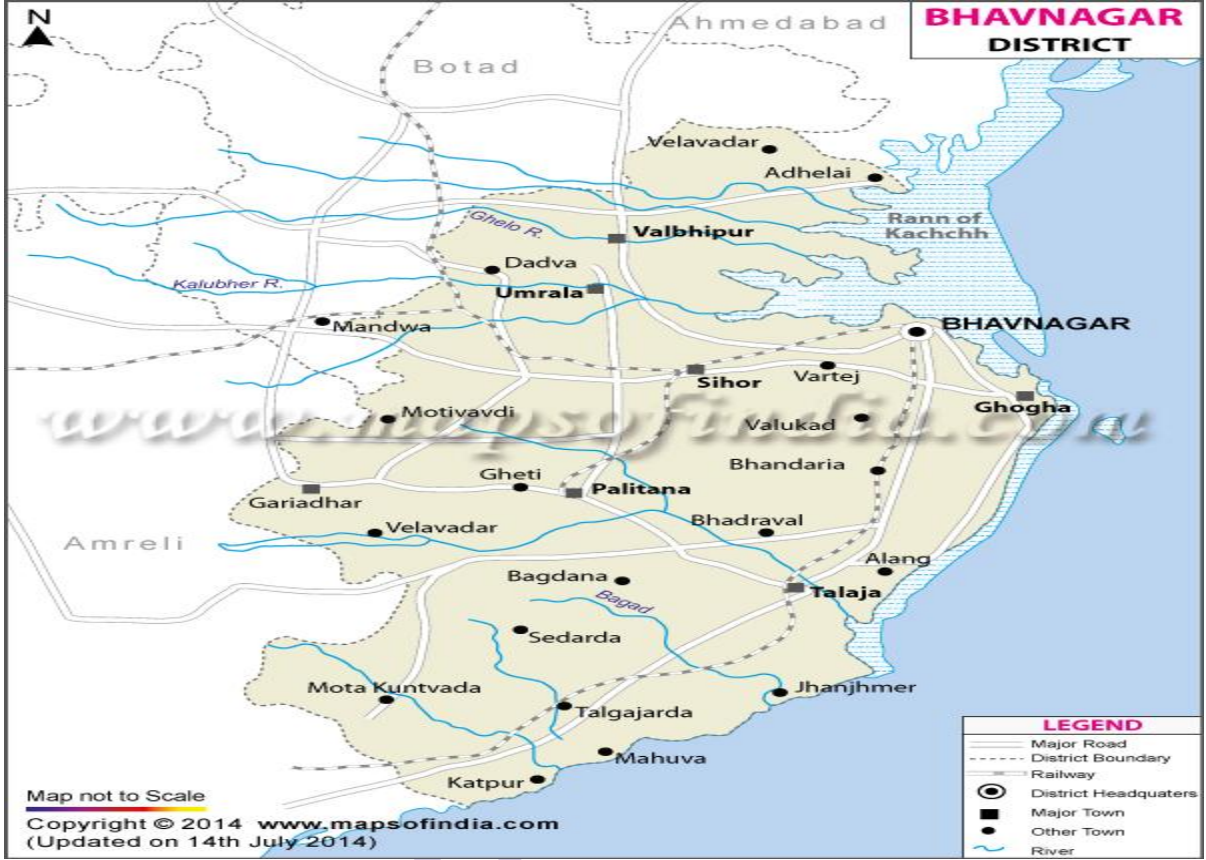

ભાવનગરજિલ્લો

- ❖ ભાવનગર રાજ્યની સ્થાપના ઈ.સ.૧૭૪૩ વૈશાખ સુદ-૩ ના રોજ વડવા ગામ નજીક મહારાજા ભાવસિંહજીએ કરી હતી.
- ❖ ભાવનગર જિલ્લાની આજુબાજુ ઉત્તરે બોટાદ,અમદાવાદ પૂર્વમાં ખંભાતનો અખાત, દક્ષિણે અરબસાગર અને પશ્ચિમમાં અમરેલી જિલ્લાની સરહદો આવેલી છે.
- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૬,૫૨૪ ચો.કિ.મી.
- ❖ સ્થાપના :- તા. ૧/૫/૧૯૬૦
- ❖ વિધાનસભાની કુલ સીટો :- ૯ મહુવા(એસ.ટી), તળાજા, ગારીયાધાર, પાલીતણા, ભાવનગર-ગ્રામ્ય, ભાવનગર-વેસ્ટ, ગઢડા (એસ.સી), બોટાદ}
- ❖ વસ્તી :- ૨૮,૭૭,૯૬૧ (૨૦૧૧)
- ❖ વસ્તી ગીચતા :- ૨૮૭
- ❖ ગામડાઓ :-૭૮૪
- ❖ ગ્રામ પંચાયત :- ૬૫૬
- ❖ ડેરી :- દૂધ સરિતા ડેરી, ભાવનગર
- ❖ આરટીઓ નં.:- GJ-04

- ❖ પોસ્ટ પિનકોડ નં. :-
- ❖ સ્ત્રી પુરૂષ પ્રમાણ:- ૯૩૩(૬૨ હજારે)
- ❖ સાક્ષરતા :- ૭૫.૫૨%
- ❖ તાલુકાઓ:- ૧૦ ભાવનગર, વલ્લભીપુર. ઉમરાળા, શિહોર, ઘોઘા, ગારીયાધાર, પાલીતાણા, તળાજા ,મહુવા અને જેસર)
- ❖ તાલુકા પંચાયતની કુલ સીટો :- ૯(બેઠકો-૨૧૦)(ભાજપ-૮૯, કોંગ્રેસ-૧૧૦ અન્ય-૧૧) (ભાવનગર-૨૦, ઉમરાળા-૧૮, વલ્લભીપુર-૧૬, ઘોઘા-૧૮, મહુવા-૩૪, પાલીતાણા-૨૦,ગારીયાધાર-૧૬,તળાજા-૩૨ અને જેસર-૧૬)
- ❖ જિલ્લા પંચાયતની કુલ સીટો :- ૪૦ (ભાજપ-૧૭, કોંગ્રેસ-૨૩ અન્ય-૦)
- ❖ જિલ્લા પંચાયત પ્રમુખ :-
- ❖ જિલ્લા પંચાયત ઉપપ્રમુખ :-
- ❖ નગરપાલિકાની સંખ્યા અને વોર્ડ :- ૨ (મહુવા-૯ (૨૮) (ભાજપ-૨૩, કોંગ્રેસ-૧૩ , અન્ય-૦) અને પાલીતાણા-૯ (૩૬)(ભાજપ-૨૨, કોંગ્રેસ-૧૩ અન્ય-૦૧))
- ❖ ભાવનગર મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ની કુલ વોર્ડ અને સીટો :- ૧૩ (બેઠકો-૫૨)(ભાજપ-૩૪, કોંગ્રેસ-૧૮,અન્ય-૦)
- ❖ ભાવનગરના મેયર :- નીમુબેન બાંભણિયા
- ❖ ભાવનગરના ડેપ્યુટી મેયર :- મનભા મોરી
- ❖ મુખ્ય મથક :- ભાવનગર
- ❖ હવાઈમથક :- ભાવનગર
- ❖ આરટીઓ નંબર:- GJ-04
- ❖ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ :- મેડીકલ,આર્યુવેદ અને હોમિયોપેથીક કોલેજ, સરકારી એન્જિનિયરીંગ કોલેજ, પોલીટેકનીક કોલેજ તથા સર પ્રભાશંકર પટ્ટણી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ સાયન્સ.
- ❖ રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ :- નં.-૫૧ પસાર થાય છે.
- ❖ બંદરો :- અલંગ, મહુવા, તળાજા ,ઘોઘા, ભાવનગર
- ❖ દરિયા કિનારો :- ૧૨૦ કિ.મી.
- ❖ પર્વતો:- શેત્રુંજય, તળાજાના ડુંગરો, શિહોરી માતાનો ડુંગર, થાપો, શાંતશેરી, મોરધાર અને મિતિયાળા,લોંગડી
- ❖ અભયારણ્ય :- હાથબ કાચબા ઉછેર કેન્દ્ર , કાળીયાર નેશનલ પાર્ક ,વેળાવદર
- ❖ નદીઓ :- શેત્રુંજી, ઘેલો નદી, માલણ, બગડ,સુકભાદર,કાળુભાર માલણ અને કેરી
- ❖ તળાવ અને સરોવર :- ગૌરીશંકરતળાવ (ભાવનગર), શિહોરતળાવ અને બોર તળાવ (ભાવનગર)
- ❖ સિંચાઈ યોજના :- શેત્રુંજી યોજના (રાજસ્થાની)

- ❖ મુખ્ય પાકો :- મગફળી , કપાસ , તલ,બાજરી , ડુંગળી , દાડમ , કેળાં , ઘઉં,નારીયેળ, દાડમ અને જામફળ
- ❖ જમીન :- કાળી જમીન
- ❖ ઉદ્યોગો :- અલંગ જહાજ ભાંગવાનો ઉદ્યોગ, ખાંડ ઉદ્યોગ, હીરા ઘસવાનો ઉદ્યોગ, ખેતીના ઓજારો, સિમેન્ટ, કાગળ, રબર, વનસ્પતિ ઘી, માટીનાં વાસણો અને મત્સ્ય ઉદ્યોગ
- ❖ ખનીજ :- જીપ્સમ,ડોલોમાઈટ, લિગ્નાઈટ, ચોક, કેલ્સાઈટ,લાઈમસ્ટોન,સિલિકા
- ❖ જોવાલાયક સ્થળો :- પાલીતાણાનાં જૈન મંદિરો, ગોપ્રજ મહાદેવનું મંદિર, ખોડીયાર માતાનું મંદિર (રાજપરા) , પ્રાચીન વિદ્યાપીઠ(વલ્લભીપુર),‘તાતણીયો ધરો’, બગદાણા, નીલમબાગ પેલેસ,તપ્તેશ્વર મહાદેવનું મંદિર (ભાવનગર) , તપ્તેશ્વરનું મંદિર અને જગદીશ્વરનું મંદિર (ભાવનગર) , હાથબનો દરિયા કિનારો
- ❖ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થા :-
 - ગવર્મેન્ટ મેડીકલ કોલેજ , ભાવનગર
 - મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહજી યુનિવર્સિટી, ભાવનગર
 - લોકભારતી વિદ્યાપીઠ, સણોસરા
 - સેન્ટ્રલ સોલ્ટ એન્ડ મરીન કેમિકલ્સ રિસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ, ભાવનગર
 - ડ્રાય ફાર્મિંગ સ્ટેશન , વલ્લભીપુર
 - કેન્દ્રીય ક્ષાર અને સાગર રસાયણ સંશોધનશાળા

વિશેષ નોંધ

- ❖ આ જીલ્લાનો મોટો વિસ્તાર અરબ સાગરને કિનારે આવેલો છે.
- ❖ ભાવનગર એ ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક નગરી તરીકે ઓળખાય છે.
- ❖ ભાવનગર એ વિકસિત બંદર અને ઔદ્યોગિક શહેર છે.
- ❖ સેન્ટ્રલ સોલ્ટ એન્ડ મરીન રીસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ આવેલી છે.
- ❖ લાકડાની ખરીદીકામ માટે મહુવા જાણીતું છે.
- ❖ મહુવામાં નાળીયેર અને ડુંગળી ઉત્પાદન માટે પણ જાણીતું છે.
- ❖ ગુજરાતમાં સૌથી વધુ મંદિરો ધરાવતું શહેર પાલીતાણા છે.આથી મંદિરોના નગર તરીકે ઓળખાય છે. પાલિતાણામાં કુલ -૮૬૩ મંદિરો આવેલા છે.
- ❖ ભાવનગરના ગાંઠિયા પ્રચલિત છે.
- ❖ અલંગમાં જહાજ ભાંગવાનો ઉદ્યોગ વિશ્વભરમાં જાણીતો છે.વહાણો તોડવાની ગાદી.
- ❖ ભાવનગરમાં દુર્લભ સિક્કાઓ, ફોટોકેમ્સ, હથિયારો,ભૂસ્તરીય શોધોના નમૂનાઓ જેવી ચીજોનું સંગ્રહ ધરાવતું બેરટોન મ્યુઝીયમ આવેલું છે.
- ❖ ગારીયાધાર તાલુકામાં કણબી કોમની મહિલાઓ કણબી ભરતકામ કરે છે.

- ❖ વેળાવદરમાં કાળીયાર સૌથી વધુ વસ્તી વેળાવદરમાં છે વિશ્વનો સૌથી મોટો નેશનલ પાર્ક આવેલો છે.
- ❖ બગદાણા સંતશ્રી બજરંગદાસ બાપાનો આશ્રમ આવેલો છે. તથા બગડેશ્વર મહાદેવનું પ્રાચીન મંદિર પણ અહિં આવેલ છે.
- ❖ ગોપનાથમાં ગોપનાથનું શિવલિંગ આવેલું છે જ્યાં નરસિંહ મહેતાએ શિવ આરાધના કરતાં ભગવાન શિવે કૃષ્ણલીલાના દર્શન કરાવ્યા હતા.
- ❖ તલગાજરડા કથાકાર મોરારીબાપુનું જન્મસ્થળ છે.
- ❖ મહુવા એ ' સૌરાષ્ટ્રના કાશ્મીર' તરીકે જાણીતું છે. લાકડાના રમકડા તથા લાકડાની કોતરણી તથા હાથીના દાંતની બનાવટો માટે જાણીતું છે.
- ❖ મજાદર એ દુલાભાયા કાગનું ગામ છે.
- ❖ તળાજા ગુજરાતી કવિ નરસિંહ મહેતાનું જન્મસ્થળ છે. અહિંના ડુંગરો પર બૌદ્ધ ગુફાઓ આવેલી છે.
- ❖ ગાંધીજીએ ભાવનગરની શામળદાસ કોલેજમાં અભ્યાસ કર્યો છે.
- ❖ ભાવનગર દાડમ , 'ગાંઠીયા' અને ' પટારા' માટે જાણીતું છે.
- ❖ વિશ્વમાં કાળિયારનો સૌથી મોટો નેશનલ પાર્ક વલ્લભીપુરમાં આવેલો છે.
- ❖ આ જિલ્લામાં સૌથી વધુ યુકેલિપ્ટસ(નીલગિરી)ના વૃક્ષો હોવાથી તે યુકેલિપ્ટસ જીલ્લો કહેવાય છે.
- ❖ ગુજરાતમાં ભાવનગરનું રેલ્વે સ્ટેશન એકમાત્ર એવું છે કે , જ્યાં મહિલાઓ કૂલી તરીકે કામ કરે છે.
- ❖ શિહોર શહેરમાં પોલાદ રોલીન્ગની મિલો આવેલી છે.
- ❖ ભાવનગરની વિશિષ્ટ શિક્ષણસંસ્થા ' દક્ષિણામૂર્તિ' જે ગિજુભાઈ બઘેકાએ સ્થાપના કરી હતી.
- ❖ સૌરાષ્ટ્રની પ્રતિમ કોલેજ શાલ્દાસ કોલેજની સ્થાપના થઈ જેમાં ગાંધીજીએ શિક્ષણ લીધું હતું.
- ❖ ભાવનગરનો તાતણીયા ધરામાં દુષ્કાળમાં પણ પાણી ખૂટતું નથી